

ὄσα πληροφορίας χρησίμους πρὸς τὸ ἔργον του, τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ ἀποβῇ ἔργον ἀνοικοδομήσεως ἐν τῇ ἀναβιώσει του.

Ἀπὸ τὸν κ. Ψάχον ἀναμένομεν νὰ καθορισθῇ ἡ λειτουργικὴ ἀπὸ τὴν λοιπὴν μας θρησκευτικῆν μουσικῆν. Αἱ τρεῖς λειτουργίαι τῶσον ἢ τοῦ Χρυσοστόμου, ὅσον ἢ Βασιλείου τοῦ μεγάλου καὶ τοῦ Ἰακώβου, ἀκόμη θὰ παραμείνουν καὶ αἱ τρεῖς, ἢ μόνον αἱ δύο πρῶται, ὅπως καὶ τώρα συμβαίνει;

Ὁρθοί, ἐσπερινοί, προηγιασμένοι, παρακλητικοὶ καὶ δὲν ξεύρω τί ἄλλο θὰ διατηρήσουν μία καταφανῆ διὰ τὰς ἡμέρας μας πολυλογίαν τῶν ἢ θὰ κανονισθῶσι μᾶλλον πρὸς τὸ συντομώτερον, διατηρουμένων ἔννοεῖται τῶν μελωδιῶν μαργαριτῶν καὶ τῶν μεγάλων μαθημάτων τῶν ἐπισημοτέρων μας ἱεροψαλτῶν καὶ μελωδῶν;...

Ἐν ἄλλο ποῦ ὑποθῆτω θὰ ἀπασχολήσῃ τὸν κ. Ψάχον θὰ πρέπει νὰ εἶναι ὀρισημένως ἢ ἀναβιώσις τοῦ Βυζαντινοῦ χοροῦ μὲ βάσιν τὸν τὸν πρωτοψάλτην καὶ μὲ συμπληρώματα τοὺς διαφόρους βασιτακτὰς του.

Τὸ τοιοῦτον ἀμέσως πιστεύω πῶς θὰ προκαλέσῃ τὴν ἐπέμβασίν του εἰς τὰ σχολεῖα καὶ δὴ τὰ δημοτικὰ, συνεπῶς δὲ καὶ εἰς τὰ Διδασκαλεῖα ἀρρένων καὶ θηλέων, τὰ ὁποῖα ἀδρανοῦνται ὅπως σήμερον ἀδρανοῦν, πολὺ ὀλίγον συνεισφέρουν εἰς τὴν ἠθικοθρησκευτικὴν μας ἀνάπλασιν καὶ διάπλασιν, καὶ τοῦτο πρὸς ἀποφυγὴν προχειρῶν κακοφώνων καὶ ἀτασθάλων ἐπεμβάσεων ἐπὶ βλάβῃ τῆς ἀγνότητος τῶν ἱερωτέρων ἐκδηλώσεων τοῦ ὀρθοδόξου Χριστιανοῦ μας δόγματος.

Καὶ ὅλα αὐτὰ τὰ κλείνομεν μὲ ἐν ἄγῶν Ἀμήν!... καὶ μὲ μίαν εὐχὴν Τὰχ' αἴριον ἔσεται ἄμεινον.

ΚΩΣΤΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΥ

ΜΟΥΣΙΚΗ ΚΡΙΤΙΚΗ - ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ

ΜΑΡΤΑΡΙΤΑ ΠΕΡΡΑ.—Οὐδεὶς προφήτης δακτὸς ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ». Νὰ μὴ περίπτωση ἀκόμη ποῦ τὸ ρητὸ αὐτὸ ἐβῆκε τελείως ἀληθινόν. Μολονότι τὸ Ἀθηναϊκὸ κοινὸ ἔμεινε κατενθουσιασμένον ἀπὸ τῆς δίδου Πέρρα δὲν ἔννοοις νὰ παραδεχθῇ ὅτι ἡ ἑλληνικὴ καλλιτέχνης εἶναι μέλος τῆς κρατικῆς ὄπερας τοῦ Βερολίνου.

Ἡ δὲ Πέρρα ἔχει μίαν ἀπάνταστα ὀραία φωνή. Ἡ τόσο δύσκολη φύσις τῆς χάρις πλούσια ὅλας συγχρόνως τίς χάρες ποῦ μὲ τὴν φωνὴν συνήθως μοιράζει σὲ ἄλλους: Ἐκταση, ἔνταση, μέταλλο πλούσια δραματικῆς συνδυασμένο μὲ τὴν εὐστροφίαν τῆς λευτέρρας, ἄνεση καὶ ὅτι τέλος πάντων μπορεί κανεὶς νὰ ζητήσῃ ἀπὸ μίαν ἀνθρώπινον φωνή.

Ἐνα τέτοιον ὄργανον δὲν εἶναι βέβαια δύσκολο νὰ φορμαρισθῇ καὶ ἔτσι ἡ δὲ Πέρρα παρουσιάζει κατὰ τὸ τέλος φωνητικῶς καὶ τεχνικῶς.

Νὰ ὁ λόγος γιὰ τὸν ὁποῖον οἱ Βερολινέζοι ἐπῆραν τὴν δ-δα Πέρρα στὴν κρατικὴ τους ὄπερα! Ἄς τὴν παραδεχθῶν λοιπὸν κ' οἱ Ἀθηναῖοι ποῦ τόσο εὐκολὰ παραδέχονται καὶ θαυμάζουν κάθε ξένη μετριότητα. Ἀπομένει ἔμωκς τώρα νὰ ἐξετάσουμε τὴν ἄλλη πλευρὰ, ποῦ συμπληρώνει τὸν μεγάλο τραγουδιστὴ: Τὸ καλλιτεχνικὸ μέρος. Τὴν ἐμπειρία. Εἶναι ἡ δὲ Πέρρα ἐμπειρῆτρια ἀντάξις τῆς Λέμαν καὶ τῆς Σούμαν—γιὰ νὰ ἀναφέρουμε τίς γνωστότε-

μας και πρόσφατα άκουσμένες διασημότητες της Γερμανίας—; 'Ασφαλώς όχι. 'Εν πρώτοις τὰ προγράμματα της bons pour l'orient—έδειξαν καθαρά πώς δεν έχομε άγνή καλλιτεχνική διάθεση. Mozart πλάτ, πλάτ, με την Villanella του del Acqua, κομμάτι κατέλληλο για music hall, lieder Wolf και Richard Strauss έπλα τα κοινότενα βλασάκια του Johann Strauss και ούτω καθ' εξής. 'Εκφραση και αίσθημα της λείπουν ούσιαστικά. 'Η άρια της Butterfly άψυχη, πού λένε πώς είναι και τó φόρτε της, ήτανε σφαλόν άψυχη. 'Ισοπεσομένης οι ώραιες στιγμές πού ή γακοννέζα ήρωίδα φορέται μὴν παθώνη από την υπερβολική χαρά. Μάταια περιμέναμε τó θείο αυτό ξέσπασμα. 'Ωραιές νότες μόνο. Νά για ποιά λόγο θα ήτανε δικαιολογημένη ή άμφιβολία των 'Αθηναίων. 'Αλλοίμονο όμως! Δέν είμαστε ακόμη τόσο ραφιναρισμένοι. Μόνο ή φωνή λογαριάζεται πάντα και γι' αυτό είχαν άδικο να δισπριτούν.

Ο κ. ΧΑΜΟΓΟΠΟΥΛΟΣ μέληος στις 20 'Απριλίου στο Λύκειο των 'Ελληνίδων για τόν Franz Schubert και τó έργο του μ' ένθουσιασμό και αρκετή δόση λυρισμού. 'Ετόνισε ότι δέν είχε σκοπό να δώσει διάφορες πληροφορίες για τόν διάσημο συνθέτη, πράγμα πού ó άκροταξ ήμποροbes να βρη άνοιγοντας την πρώτη ιστορία της μουσικής πού θα τοιςφατε στα χέρια, αλλά να δώσει κάποια ιδέα της θείας ακτής μουσικής κόνοντας μια σύντομη άνάλυση πριν από την έκτελεση ώρισμένων κομματιών. Και για μὴν την οργανική μουσική δέν μας έδωσε καμμά έδεια, άφοδ δέν έπηκολούθησε έκτέλεση, όσο δέ για τὰ lieder παρά την έκτέλεση ώρισμένων άπ' αυτά, λίγη ή μάλλον άσχημη ιδέα έπήραμε, άφ' ού οι έκτελεστές ή μάλλον οι έκτελεστριες ήσαν μαθήτριες ακόμη άφορμαριστες καλλιτεχνικώς μη ένδιαφερόμενες παρά πώς να έπιδείξουν δυνατή φωνή. 'Ετσι τὰ «Gretchen am Spinnrade» τού Goethe άπό τó Φάουστ και τó «Erlkönig» τού ίδιου ποιητή στραπατσαρίστηκαν κατά τόν άσχημότερο τρόπο με άτέλειωτα ξεφωνητά.

Και τώρα άς μιλήσουμε για τó αέθριο ζήτημα της γλώσσας μας στο τραγούδι. Schubert, δηλαδή γερμανός, τραγουδιμένος σε μετάφραση γαλλική! Γιατί; πρós Θεοδ! γιατί; Τό να τραγουδάμε έργα γαλλικά στη γλώσσα τους πάει κι' έρχεται σε λογαριασμό, άν και οι γάλλοι δέν κάνουν τó ίδιο για τὰ ξένα τραγούδια, τó να τραγουδάμε όμως γερμανικό lied σε μετάφραση γαλλική, είναι σάν να περιφρονούμε ή μητρική μας γλώσσα και να τó διατυμπανίζουμε με όλες τις δυνάμεις. Πότε θα λείψη τέλος πάντων ó παραλογοισμός αυτός, πού άπό άνέκαθεν υιοθέτησαν τὰ 'Ωραία μας. Είναι τόσο δύσκολο να τραγουδήσουν δάσκαλοι και μαθηταί έλληνικά ή μήπως έχουν την ιδέα ότι ξέρουν καλλίτερα την ξένη γλώσσα άπό τη δική τους;

'Υπάρχουν ώραιές έλληνικές μεταφράσεις και τó βέλταράκι τού κ. Ποριώτη «Έσνη Λύρα» δέν θάπρεπε να λείπη άπό τὰ χέρια κανενός τραγουδιστή. Φαίνεται όμως πώς τó βρίσκουν άκατάλληλο γλωσσικώς, γιατί μόνο έτσι εξηγείται τó ότι μέσα στις τόσες γαλλικές μεταφράσεις άκούστηκε και μια έλληνική πού ήτανε σάν να έμνηες έπίτηδες για να γελοιοποιήση την ιδέα τού 'Ελληνικού τραγουδιού.

Σκότος βαθύ, ή πόλις κοιμάται κ. ο. κ.

'Εν τούτοις τó ώραίο αυτό τραγούδι τού Χάιζα, «Der Doppelgänger», όπάρχει μεταφρασμένο στη συλλογή τού κ. Ποριώτη ώραιότατα και φιλολογικώτατα, θά ήτανε δέ πραγματικά τέλειο άν μπορούσε να άλλάξη εκείνο τó «τι πιθαρξίστε τόν καθμό», πού χτυπάει άσχημα στ' αυτή χωρίς να είναι και τόσο έλληνικό. «Was äisst du nach mein liebes leid» λέει τó γερμανικό' αλλά στη γλώσσα μας τó ίδιο πράγμα κάνει μάλλον κωμική έντύπωση.

Τελειώνοντας θά συστήσουμε στην καθηγγήτρια Δέκα Γκίνη και στις μαθήτριες της να τραγουδούν έλληνικά και μόνο έλληνικά' άρκει να ξέρουν να διαλέξουν τις μεταφράσεις τους και να μη μας κάνουν να γελάμε με τις άρχαιολογίες πού ξεθάδουν.

ΣΟΦΙΑ ΚΕΝΤΑΥΡΟΥ-ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ

